

формулировка проблемы в целом записывается в общей вершине дерева проблемы нулевого уровня (см. рис. 1).

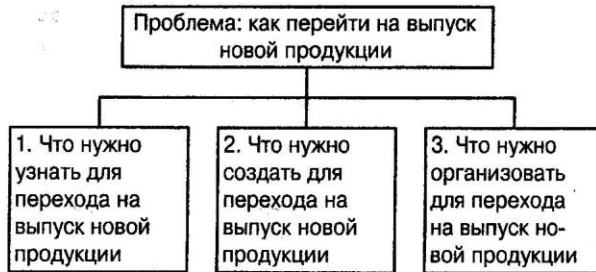

Рис. 1. Дерево проблемы перехода на выпуск новой продукции (нулевой и первый уровни)

Таким образом, в первой ветви планируется стратегия маркетинговых исследований и R&D (или научно-исследовательских работ); во второй — стратегия технологических разработок, проектных, строительных и монтажных работ; в третьей — организационно-управленческих мероприятий.

Следует отметить, что как в рамках отдельных ветвей, так и в процессе их увязки могут создаваться обратные связи, а также осуществляться циклические пересмотры стратегических решений. В частности, если выявленные условия показывают нереальность целей — пересматриваются цели, если выявляется, что принципиальные решения, которые обеспечивает наука, дают меньшие или большие возможности, — пересматриваются и цели, и условия. Специалисты в области системного анализа рекомендуют строить дерево проблем до четвертого уровня.

Таким образом, проблемный анализ в рамках системного анализа является эффективным инструментом стратегического планирования, который еще до разработки собственно стратегического плана позволит правильно и четко сформулировать проблему, ради которой создается система.

Литература: 1. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента: Пер. с англ. — М.: Дело, 1992. — 704 с. 2. Алдохин И.П., Кулиш С.А. Экономическая кибернетика. — Харьков: Вища школа. Изд. при Харьк. ун-ве, 1983. — 224 с. 3. Чумаченко Н.Г., Савченко А.П., Корнев В.Г. Принятие решений в управлении производством. — К.: Техніка, 1978. — 192 с. 4. Черняк Ю.И. Системный анализ в управлении экономикой. — М.: Экономика, 1975. — 192 с.

УДК 330.142.211.4

Борисенко М.А.

АМОРТИЗАЦІЙНА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ПРИСКОРЕННЯ НАУКОВО- ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ

Збільшення темпів морального зношування виробничого капіталу в умовах постіндустріальної цивілізації обумовило необхідність прискореного акумулювання фінансових засобів, спрямованих на повне відновлення зношування та покриття збитків від дострокового виходу обладнання із строю. Одним із шляхів вирішення цієї проблеми є вибір оптимального методу нарахування амортизації в рамках відповідної амортизаційної політики підприємства. Це й знайшло відображення в статті.

Основна мета розробки амортизаційної політики підприємства — збільшення потоку власних фінансових ресурсів за рахунок внутрішніх джерел: амортизаційного фонду підприємства та зменшення податку на прибуток.

Загальновідомо, що головне призначення амортизаційного фонду — це акумулювання в грошовій формі вартості зношуваних у процесі виробництва засобів праці. В сучасних умовах інтенсифікації науково-технічного прогресу та прискорення темпів морального зносу обладнання терміни його експлуатації значно скорочуються. Тому виникає необхідність прискореного акумулювання грошових коштів на відновлення основних засобів.

Швидкість акумулювання грошових коштів амортизаційного фонду залежить від методу нарахування амортизації, який використовує підприємство. Під методом нарахування амортизації розуміємо розподіл вартості засобів праці протягом терміну їх експлуатації у певному системному порядку [3, с. 342].

У світовій практиці існує декілька груп методів нарахування амортизації. Вони відрізняються один від одного рівнем відрахувань та способом їх розподілу.

Виходячи з поставленої мети прискореного акумулювання грошових коштів в амортизаційному фонді підприємства, згрупуємо методи нарахування амортизації згідно з швидкістю накопичення відновленої вартості засобів праці (рисунком).

Така класифікація методів нарахування амортизації дозволяє чітко уявити особливості застосування методів амортизації в умовах необхідності прискореного акумулювання коштів на відновлення засобів праці.

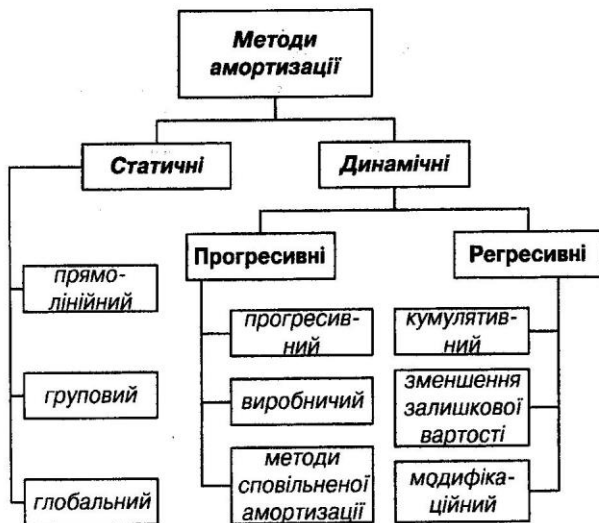

Рис. Класифікація методів нарахування амортизації, виходячи з швидкості накопичення відновленої вартості засобів праці в амортизаційному фонді підприємства

Розглянемо більш детально доцільність такої класифікації. Головною ознакою статичних методів нарахування амортизації є рівномірність річних амортизаційних відрахувань протягом усього терміну експлуатації засобів праці. Це практичне втілення класичної концепції амортизації, яка передбачає поступове перенесення вартості основних засобів на продукцію з метою їх відновлення та накопичення коштів щодо їх повного відновлення. Рівномірність, стабільність, пропорційність нарахування амортизації та віднесення її на собівартість, простота й точність розрахунків — основні переваги цих методів нарахування амортизації. Треба додати, що хоча в даному випадку діяльність морального старіння засобів праці певною мірою врахована, але динамічність технічного прогресу вносить свої корективи в реальну практику оновлення. В той час, коли нормативні норми амортизації та нормативний термін експлуатації певною мірою носять інерційний характер, усе це призводить до втрат і на окремих підприємствах, і в суспільстві в цілому, тому що засоби праці експлуатуються за межами оптимального строку експлуатації [1].

До групи динамічних методів амортизації відносяться як методи, які забезпечують прогресивне збільшення сум амортизаційних відрахувань упродовж строку служби основних засобів, так і методи, які навпаки, забезпечують зменшення сум відрахувань протягом терміну використання засобів праці, тобто регресивні.

Центр тяжіння прогресивних методів нарахування амортизації припадає на останні роки служби засобів. Так, методи сповільненої амортизації

передбачають поступове збільшення суми амортизаційних відрахувань протягом строку експлуатації основних засобів та дисконтування грошових надходжень з використанням складних відсотків.

Регресивні методи дозволяють у першу половину терміну експлуатації засобів праці відшкодувати до двох третин їх вартості. Крім того, при застосуванні методів регресивної амортизації відбувається зміщення в часі виплат до державного бюджету. Те, що державний бюджет "втрачає" в перші роки експлуатації нового обладнання (за рахунок штучного заниження прибутку та, як наслідок, зменшення податку на прибуток), компенсується пізніше. Тобто застосування цього методу гарантує врахування інтересів і бюджету, і підприємства [2].

Таким чином, наведена класифікація дає можливість чітко уявити динаміку амортизаційних відрахувань за умови застосування різних методів амортизації. Вона може бути використана підприємством при корегуванні своєї амортизаційної політики в умовах прискорення науково-технічного прогресу.

Література: 1. Виговська Н.Г. Удосконалення обліку амортизації: стан, проблеми, перспективи. — Житомир: ЖІПІ, 1998. — 340 с. 2. Економічна енциклопедія. Т. 2 / За ред. С.В. Мочерного та ін. — К.: Вид. центр "Академія", 2001. — 848 с. 3. Орлов П., Орлов С. Государственная амортизационная политика и ее отражение в стандартах бухгалтерского учета // Экономика Украины. — 2000. — №3. — С. 30 — 34.

Стаття поступила до редакції
8.10.2002 р.

УДК 658.330.1

Гриньов А.В.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА

У статті розглянуто проблеми забезпечення прогресивних інноваційних змін, обґрунтовано модель спрямованості розвитку сучасного промислового виробництва та стимулюючі заходи щодо її здійснення. Розглянуто фактори сучасного економічного зростання промислового вироб-